

Kraškega škrgonožca najdemo danes le še v Petelinjskem jezeru z okolico. V preteklosti je bil kraški škrgonožec najden tudi v dveh mlakah v neposredni bližini Cerkniškega jezera, ki so ju v 90. letih zasuli in s tem uničili njegovo tamkajšnje bivališče. Vrsta je bila opisana iz mlake Blata ob spodnjem toku Neretve na Hrvaškem, vendar je tam kasneje niso več našli. Pri nas je kraški škrgonožec zavarovana vrsta, na *Rdečem seznamu* ima status redke vrste. Ogrožena onesnaževanje in denaturacija habitatov ter vnos rib.

Na Petelinjskem jezeru je junija 2021 potekal BioBlitz Slovenija. Na njem so odonatologi v dveh kalih JZ od jezera našli škrgonožce, katerih določitev do vrste še poteka. V času BioBlitza sem posamezne primerke kraškega škrgonožca opazila v luži ob Petelinjskem jezeru.

Za spremljanje stanja te endemične vrste so pomembni tudi tovrstni podatki o naključnih najdbah. Ključno za obstoj kraškega škrgonožca je še naprej izvajati trajnostno kmetijsko prakso (brez gnojenja) in ne posegati v oblikovanost jezerskega dna (vključno z luknjami, ki so ostale nek vojaških aktivnosti v preteklosti). ☘

Najdbe kraških škrgonožcev v plitvi vodi na dnu Petelinjskega jezera, v kotanjici ob jezeru (2. 5. 2009, levo) in na kolovozu (30. 5. 2010, desno). (foto: Tina Kirn)

Med opazovanjem kraških škrgonožcev v Petelinjskem jezeru sem tam v vseh letnih časih opazila tudi slepe postrance (*Niphargus* sp.), ki pa jih nisem določevala do vrst natančno. Ta rod pravih jamskih živali sem videla npr. v plitvi vodi na kolovozu na dnu Petelinjskega jezera; na levi sliki so tudi s kraškimi škrgonožci (27. 6. 2020), na desni sliki so bile opažene 23. 6. 2012. (foto: Tina Kirn)

Živi svet kraškega podzemlja

Čtivo predstavlja: Damjan Vinko

V luči letošnjega obeležanja mednarodnega leta jam in kraša je pri založbi Pipinova knjiga v avtorstvu Slavka Polaka izšla 40-stranska poljudnoznanstvena knjiga *Živi svet kraškega podzemlja*.

Knjigo, ločeno izdano v slovenščini in angleščini, krasi izjemno bogato slikovno gradivo, ki z eno izjemo vse izhaja iz našega podzemlja. Predstavljeni so jamski hrošči, pajkovci, stonoge, jamski ježki, slepe postrance in drugi raki, mehkužci, skakači in druge drobne pikice, netopirji ... ter seveda človeška ribica, kjer nas avtor popelje v zanimivosti iz njihovega življenja in raziskovanja podzemlja ter nam predstavi raznolikost tega živega sveta. Prvič so preko fotografij predstavljene tudi nekatere redke vrste. Čtivo je prvenstveno namenjeno mladini, a je strokovno in didaktično tako dovršeno, da je širše uporabno za vse, ki si želijo spoznati ta del naše izjemne biodiverzitete.

Cena knjige je 19,50 €. Možno jo je naročiti neposredno pri založniku, naprodaj pa je tudi v drugih knjigarnah. ☘

Naslovnica publikacije.